

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร
กับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2
**THE RELATIONSHIP BETWEEN INSTRUCTIONAL LEADERSHIP
OF PRINCIPALS AND PROFESSIONAL LEARNING COMMUNITY
OF SCHOOLS UNDER LOEI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE
AREA OFFICE 2**

สุพรรณณี บุญหนัก

เจ้าหน้าที่ประกันคุณภาพการศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

Supanee Boonak

Educational Quality Assurance Officer

Mahamakit Buddhist University, Srilanchang Campus

Corresponding Author E-mail: supanee.boon@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ คือ (1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา (2) เพื่อศึกษาระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน (3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 จำนวนทั้งหมด 1,353 คน ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample size) โดยใช้ตารางสำเร็จรูปคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง R.V.Krejcie และ D.W.Morgan และได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 302 คน ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยยึดตามที่ตั้งโรงเรียน เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้ครอบคลุมประชากร หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Sampling) ด้วยการจับสลาก เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์ของอัลฟาตามวิธีครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient) เท่ากับ .899 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัย สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ Pearson

ผลการวิจัยพบว่า (1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก (2) การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนโดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก และ (3) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กันทางบวก อยู่ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำทางวิชาการ; ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ;

Abstract

The purposes of this research were to (1) study the level academic leadership of school administrators. (2) study the level of community learning professional in the school. And (3) study the relationship between administrator's instructional leadership of school and the community of professional learning in schools under Loei Primary Educational Area Office 2. The samples were 302 of the teachers in the schools, selected by stratified sampling and simple random sampling. The tool used in this process was a questionnaire with its reliability, analyzed by Cronbach's Alpha coefficient, value of .899. The statistics used to analyzed the data were: Frequency, Percentage, Mean, Standard Deviation, and the Pearson correlation coefficient.

Research finding found

(1) Academic Leadership of School Administrators the overall and individual aspects are at a high level. (2) Being a community of professional learning in the school. The overall and individual aspects are at a high level, and (3) Academic Leadership of School Administrators and Community-Based Professional Learning Communities. Have a positive relationship at the .01.

Keywords: Instructional Leadership; Professional Learning Community;

บทนำ

ปัญหาคุณภาพผู้เรียน ทุกระดับการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับอาชีวศึกษา ควรเป็นปัญหาที่มีความเชื่อมโยงกับเป้าหมาย (Goal) การจัดการศึกษา อันจะเป็นเส้นทางสู่ความสำเร็จของการจัดการศึกษา เมื่อผู้เรียนได้รับการพัฒนา ยกตัวอย่างปัญหา ได้แก่ ผู้เรียนขาดความรับผิดชอบ ขาดทักษะ การคิดวิเคราะห์ ทักษะการคิดเชิงระบบ ทักษะการใช้ข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศทักษะในการปฏิบัติ ความคิดสร้างสรรค์ และการสร้างนวัตกรรม ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญร่วมกัน “ยึดปัญหาของผู้เรียนเป็นสำคัญ” (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2561)

ในยุคปัจจุบันเป็นที่ทราบกันดีแล้วว่า ในแต่ละชั้นเรียนจะมีนักเรียนที่มีความสามารถที่หลากหลาย และแตกต่างกัน ดังพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พุทธศักราช 2545 มาตรา 10 ที่ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้

บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ การศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสอง ให้จัดให้ตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายและให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา นอกจากนี้แล้วในมาตรา 22 ยังระบุถึงหลักการจัดการศึกษาว่า ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ต้องจัดการศึกษาที่พัฒนาผู้เรียนตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ครูทุกคนมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องแสวงหาวิธีการที่จะช่วยให้นักเรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งนวัตกรรมใหม่ที่ครูจะต้องทราบคือ Professional Learning Community (PLC)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 พบปัญหาด้านคุณภาพการจัดการศึกษา ผลการประเมินการอ่านคล่องของผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ปีการศึกษา 2562 (ประเมินเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2563 ซึ่งสถานศึกษาจัดประเมิน) พบว่า โดยภาพรวมผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 สามารถอ่านได้ทันทีร้อยละ 68.05 รองลงมาคืออ่านได้แต่ต้องสะกดคำด้วย ร้อยละ 23.67 อ่านได้แต่ช้ามากร้อยละ 7.15 และอ่านไม่ได้ร้อยละ 1.13 ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาการศึกษาหลายประการ รวมทั้งพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะที่จำเป็นในการแสวงหาความรู้ในโลก เทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และพัฒนางานในหน้าที่โดยใช้นวัตกรรม รวมทั้งเสริมสร้างศักยภาพอย่างต่อเนื่องผ่านกระบวนการ PLC ในการจัดการเรียนการสอนในยุคปัจจุบันที่มีการใช้ระบบดิจิทัลและโซเชียลเน็ตเวิร์ค เข้ามาจัดการศึกษา รวมทั้งรูปแบบความหลากหลายในการแสวงหาความรู้ และการจัดกระบวนการเรียนรู้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2, 2563: 16 - 17)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

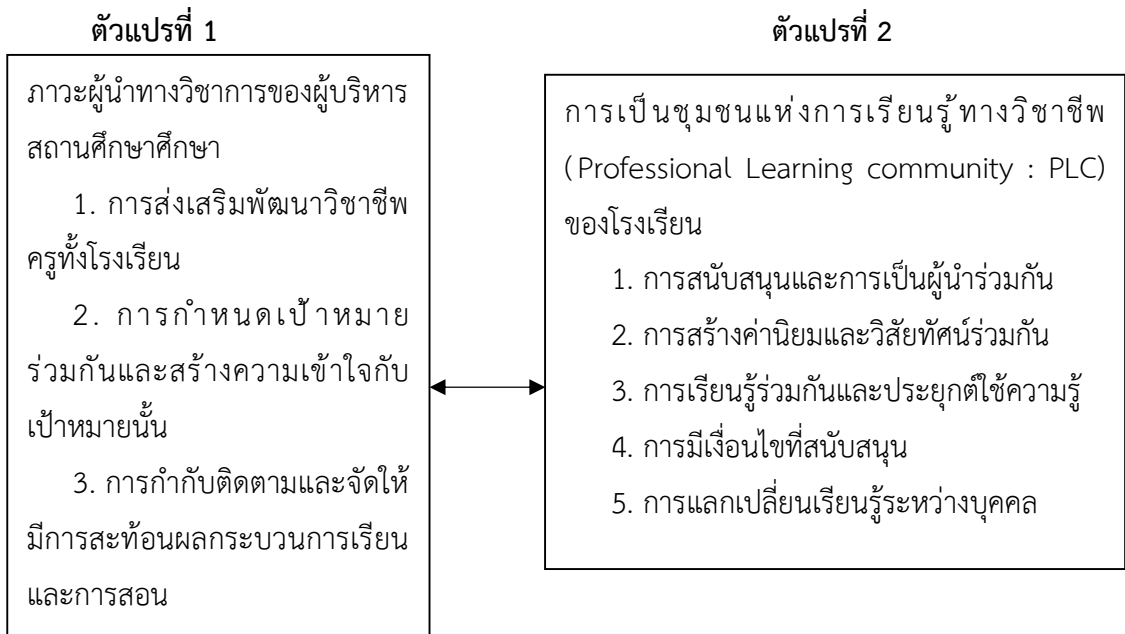
1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2
2. เพื่อศึกษาระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2

สมมติฐานการวิจัย

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2

กรอบแนวคิดของการวิจัย

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิด โดยที่ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาศึกษาตามแนวคิดของ Alig-Mielcarek & Hoy (2005) มี 3 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การส่งเสริมพัฒนาวิชาชีพครูทั้งโรงเรียน 2) การกำหนดเป้าหมายร่วมกันและสร้างความเข้าใจกับเป้าหมายนั้น และ 3) การกำกับติดตามและจัดให้มีการสะท้อนผลกระบวนการเรียนและการสอน และการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning community : PLC) ของโรงเรียน ศึกษาตามแนวคิดของ Hord (1997) มี 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน 2) การสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน 3) การเรียนรู้ร่วมกันและประยุกต์ใช้ความรู้ 4) การมีเงื่อนไขที่สนับสนุน และ 5) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล

รูปภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการวิจัย เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 จำนวนทั้งหมด 1,353 คน จำแนกตามอำเภอ แบ่งเป็น 6 อำเภอ ได้แก่

อำเภอผาขาว จำนวน 247 คน อำเภอภูกระดึง จำนวน 201 คน อำเภอภูหลวง จำนวน 146 คน อำเภอวังสะพุง จำนวน 454 คน อำเภอหนองหิน จำนวน 126 คน และอำเภอเอราวัณ จำนวน 179 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 302 คน ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยยึดตามที่ตั้งโรงเรียน เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้ครอบคลุมประชากร หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Sampling) ด้วยการจับสลาก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยได้นำมาบางส่วนจากแบบสอบถามของผู้วิจัยท่านอื่น ๆ มาดัดแปลงเพื่อให้เหมาะสม แบบสอบถามมีเนื้อหาประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ของลิเคอร์ท (Likert) โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด แปลผลข้อมูลตามเกณฑ์ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการมาก
- 3 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการปานกลาง
- 2 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการน้อย
- 1 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ของลิเคอร์ท (Likert) โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด แปลผลข้อมูลตามเกณฑ์ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมาก
- 3 หมายถึง มีการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพน้อย
- 1 หมายถึง มีการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานบุคลากรใน โรงเรียนพระปริยัติ แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (open ended)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษานี้ ผู้วิจัยจะนำข้อมูลไปวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปซึ่งมีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเลย เขต 2 และการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 เพื่อหาค่าเฉลี่ยเพื่อหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทำการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยยึดเกณฑ์ ดังนี้ (วนิดา วาติเจริญ, รั้งสรรค์ เลิศในสัตย์, และสมบัติ ทีฆทรัพย์, 2560: 315)

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ดีมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์น้อยที่สุด

3. วิเคราะห์หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson' product moment correlation coefficient) โดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ดังนี้ (จักรกฤษณ์ โปตาพล และสุพรรณณี บุญหนัก, 2563: 215)

ค่า r อยู่ในช่วง 0.70 - 0.10 หมายความว่า มีความสัมพันธ์ระดับสูง

ค่า r อยู่ในช่วง 0.30 - 0.69 หมายความว่า มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง

ค่า r อยู่ในช่วง 0.01 - 0.29 หมายความว่า มีความสัมพันธ์ระดับต่ำ

ค่า r มีค่าเป็นบวก (+) หมายความว่า ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันในทางบวก

ค่า r มีค่าเป็นบวก (-) หมายความว่า ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันในทางลบ

ค่า r มีค่าเป็นบวก 0 หมายความว่า ตัวแปรไม่มีความสัมพันธ์กัน

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 โดยภาพรวม

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. การส่งเสริมพัฒนาวิชาชีพครูทั้งโรงเรียน	4.22	0.60	มาก
2. การกำหนดเป้าหมายร่วมกันและสร้างความเข้าใจกับเป้าหมายนั้น	4.25	0.55	มาก
3. การกำกับติดตามและจัดให้มีการสะท้อนผลกระบวนการเรียนและการสอน	4.12	0.75	มาก
รวม	4.20	0.60	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.20$, S.D. = 0.60) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน สามารถเรียงจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านการกำหนดเป้าหมายร่วมกันและสร้างความเข้าใจกับเป้าหมายนั้น ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.55) ด้านการส่งเสริมพัฒนาวิชาชีพครูทั้งโรงเรียน ($\bar{X}= 4.22$, S.D. = 0.60) และด้านการกำกับติดตามและจัดให้มีการสะท้อนผลกระบวนการเรียนและการสอน ($\bar{X}= 4.12$, S.D. = 0.75) ตามลำดับ

2. การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2

การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. การสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน	4.45	0.44	มาก
2. การสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน	4.14	0.79	มาก
3. การเรียนรู้ร่วมกันและประยุกต์ใช้ความรู้	4.25	0.57	มาก

การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
4. การมีเงื่อนไขที่สนับสนุน	4.05	0.80	มาก
5. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล	4.40	0.49	มาก
รวม	4.26	0.55	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.26, S.D. = 0.55) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน สามารถเรียงจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านการสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน (\bar{X} = 4.45, S.D. = 0.44) ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล (\bar{X} = 4.40, S.D. = 0.49) ด้านการเรียนรู้ร่วมกันและประยุกต์ใช้ความรู้ (\bar{X} = 4.25, S.D. = 0.57) ด้านการสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน (\bar{X} = 4.14, S.D. = 0.79) และด้านการมีเงื่อนไขที่สนับสนุน (\bar{X} = 4.05, S.D. = 0.80) ตามลำดับ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2

ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหาร (X)	การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 (Y)						ระดับ
	(Y ₁)	(Y ₂)	(Y ₃)	(Y ₄)	(Y ₅)	(Y)	
การส่งเสริมพัฒนา วิชาชีพครูทั้งโรงเรียน (X ₁)	.692**	.686**	.635**	.758**	.537**	593**	ปาน กลาง
การกำหนดเป้าหมาย ร่วมกันและสร้างความ เข้าใจกับเป้าหมายนั้น (X ₂)	.758**	.654**	.730**	.786**	.670**	726**	สูง
การกำกับติดตามและจัด ให้มีการสะท้อนผล กระบวนการเรียนและ การสอน (X ₃)	.732**	.72**	.763**	.830**	.642**	664**	ปาน กลาง

ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหาร (X)	การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 (Y)						ระดับ
	(Y ₁)	(Y ₂)	(Y ₃)	(Y ₄)	(Y ₅)	(Y)	
สรุปภาวะผู้นำทาง วิชาการของผู้บริหาร (X)	.778**	.742**	.736**	.789**	.683**	721**	สูง

** มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญที่สถิติ ที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร (X) กับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 (Y) ในภาพรวม มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าความสัมพันธ์กันทางบวกหรือมีความสัมพันธ์ ในระดับสูง

การอภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน สามารถเรียงจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านการกำหนดเป้าหมายร่วมกันและสร้างความเข้าใจกับเป้าหมายนั้น ด้านการส่งเสริมพัฒนาวิชาชีพครูทั้งโรงเรียน และด้านการกำกับติดตามและจัดให้มีการสะท้อนผลกระบวนการเรียนและการสอน ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารมีเป้าหมายจากการรับนโยบายด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนอย่างชัดเจน จึงได้มีการกำหนดเป้าหมายและการสื่อสารทำความเข้าใจในลักษณะนโยบายอย่างเป็นทางการ สอดคล้องกับ ปิยะวรรณ แววรรณจิตต์ ชไมพร ดิสถาพร และจันทร์ศม์ ภูติอริยวัฒน์ (2561: 1) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตทุ่งครุ พบว่า ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตทุ่งครุโดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน ด้านการจัดการด้านการเรียนการสอน และด้านการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน

2. การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน สามารถเรียงจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านการสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน ด้านการแลกเปลี่ยน

เรียนรู้ระหว่างบุคคล ด้านการเรียนรู้ร่วมกันและประยุกต์ใช้ความรู้ ด้านการสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน และด้านการมีเงื่อนไขที่สนับสนุน ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารมองเห็นถึงประโยชน์จากการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในฐานะเครื่องมือและเป็นนวัตกรรมทางการบริหารที่ช่วยทำให้เกิดผลประโยชน์ในการบริหารแบบองค์รวม บูรณาการทุกมิติให้เกิดขึ้นกับองค์กร สอดคล้องกับนันทน์ภัสชัยสงคราม (2560: บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 พบว่า การเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน สามารถเรียงจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านนโยบายทิศทางและกลยุทธ์สถานศึกษา ด้านการส่งเสริมและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา และด้านการเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ในองค์กร ตามลำดับ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร (X) กับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 (Y) ในภาพรวม มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าความสัมพันธ์กันทางบวกหรือมีความสัมพันธ์ในระดับสูง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยความเข้าใจและเล็งเห็นความสำคัญของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนจากตัวผู้บริหาร ซึ่งถือว่าเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ยาวไกลและเห็นประโยชน์ที่จะได้รับจากการดำเนินการจึงสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้เกิดขึ้นสอดคล้องกับ ชาญชัย นันทะผา และ พิมพ็อร สดเอี่ยม (2561: 221 – 222) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กันทางบวก อยู่ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการวิจัย สามารถนำข้อเสนอแนะทางนโยบายได้ดังนี้

1. ด้านการส่งเสริมพัฒนาวิชาชีพครูทั้งโรงเรียน ผู้บริหารควรแสดงให้เห็นถึงความจริงจังในการสนับสนุนให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพในสถานศึกษา

2. ด้านการกำหนดเป้าหมายร่วมกันและสร้างความเข้าใจกับเป้าหมายนั้น ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน และสื่อสารสร้างความเข้าใจกับเป้าหมายให้บุคลากรทุกภาคส่วน

3. ด้านการกำกับติดตามและจัดให้มีการสะท้อนผลกระบวนการเรียนและการสอนจากกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ ผู้บริหารสถานศึกษาควรตระหนักและให้ความสำคัญและความจำเป็นที่ต้องมีการกำกับติดตามและจัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2

2. ควรมีการศึกษาเชิงพื้นที่เกี่ยวกับการพัฒนาการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2

องค์ความรู้ที่ได้

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร (X) กับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 (Y) ในภาพรวม มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าความสัมพันธ์กันในทางบวกหรือมีความสัมพันธ์ในระดับสูง เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน ในแต่ละด้านมีค่าอยู่ระหว่าง .537 – .830 เป็นความสัมพันธ์เชิงบวก และอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษารายด้าน ทั้ง 3 ด้าน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเรียงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการกำหนดเป้าหมายร่วมกันและสร้างความเข้าใจกับเป้าหมายนั้น (X2) ($r=.726^{**}$) ด้านการกำกับติดตามและจัดให้มีการสะท้อนผลกระบวนการเรียนการสอน (X3) ($r=.664^{**}$) และ ด้านการส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครูทั้งโรงเรียน (X1) ($r=.593^{**}$) ตามลำดับ

เอกสารอ้างอิง

- จักรกฤษณ์ โปตาพล และสุพรรณิ บุญหนัก. (2563). *สถิติเพื่อการวิจัยและการใช้โปรแกรม SPSS ในการวิจัย*. เลย: สำรวยก้อบปี บ้านใหม่.
- วนิดา วาตีเจริญ, รั้งสรรค์ เลิศในสตัย, และสมบัติ ทีฆทรัพย์. (2560). *ระเบียบวิธีวิจัยจากแนวคิดทฤษฎีสู่ภาคปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด (มหาชน).
- ชาญชัย นันทะผา และ พิมพ้อร สดเอี่ยม. (2561). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19*. วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์ 3(2) (พฤษภาคม - สิงหาคม 2561), หน้า 221 - 236.
- นันทน์ภัส ชัยสงคราม. (2560). *การเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการศึกษา). วิทยาลัยครุศาสตร์: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ปิยะวรรณ แววรรณจิตต์ ชไมพร ดิสถาพร และจันทรศรัม ภูติอริยวัฒน์. (2561). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตทุ่งครุ*. วารสารบริหารการศึกษา มศว 15(29) (เดือนกรกฎาคม - ธันวาคม 2561), หน้า 1 - 10.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2. (2563). *แผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564*. เลย: กลุ่มงานนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2561). *แนวทางการขับเคลื่อนกระบวนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC)*. (เอกสารอัดสำเนา).